

پرچم‌داری و حکمرانی شیعی

روح‌الله حسینیان و مجلد پنج جلدی تاریخ سیاسی تشیع

از هم‌مباحثه‌های ایشان در آن دوره می‌توان به آقایان اکبریان، مصطفی پورمحمدی، محسنی‌اژه‌ای و حجازی اشاره کرد.

روح‌الله حسینیان در سال‌های انقلاب، طلبه جوانی بود. آغاز فعالیت‌های سیاسی او با سفرهای تبلیغی به شهرها و استان‌های دیگر همراه بود. او به واسطه‌ی تحصیل در مدرسه حقانی از جو انقلابی و اعتراضی آن متأثر بود. ۷ دی ۱۳۵۳ بعد از شهادت آیت‌الله حسین غفاری، حسینیان از شرکت‌کنندگان در مراسم تشییع او بود. در این مراسم شعارهای زیادی علیه رژیم داده شد و عده‌ای نیز دستگیر شدند.

در آن سال‌ها، حضور در جلسات سخنرانی پرشور انقلابی او افزود. وی در حسینیان ارشاد چند بار پای سخنرانی‌های دکتر علی شریعتی نشست. حضور پای سخنرانی‌های آیت‌الله خامنه‌ای در همان سال‌ها، بر افق دید حسینیان افزود. ۱۳۵۶ پس از وفات آیت‌الله مصطفی خمینی، روح‌الله حسینیان به همراه جمعی از طلبه‌ها در مراسم هفتم او در مسجد ارک شرکت کرد. سخنران این مراسم حسن روحانی بود و حسینیان حامل پرچمی بود که طلاب مدرسه حقانی روی آن نوشته بودند: «ما خواهان حکومت اسلامی هستیم.» بعد از این مراسم در درگیری با بعضی از نیروهای ساواک، او به شدت زخمی شد و یک ماه در منزل شیخ علی سعیدی بستری بود.

محرّم ۱۳۵۷ روح‌الله حسینیان به همراه مصطفی پورمحمدی به هدف تبلیغات به سیستان و بلوچستان رفتند. اما در بدو ورود به زاهدان دستگیر و بازداشت شدند؛ ولی چندی بعد با قرار کفالت معین‌القربا، مرجع انقلابیون زاهدان، آزاد شدند. فعالیت‌ها و مبارزات مرحوم حسینیان ادامه داشت تا این که سرانجام در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ انقلاب اسلامی به پیروزی رسید. بعد از پیروزی انقلاب، صفحه‌های تازه از کتاب زندگی روح‌الله حسینیان ورق خورد؛ او باید خود را برای پذیرش مسئولیت‌های مهم آماده می‌کرد تا این بار در قامت یک

مطبوعات (تمام روزنامه‌های ایران از بدو پیدایش روزنامه‌نگاری در کشور تاکنون) و همه مجلات منتشرشده در حوزه سیاست و تاریخ معاصر، فضای علمی جهت مطالعه و پژوهش را برای محققان ایجاد کند. شایان ذکر است که مرکز در هر سال ۷۲ اثر تدوینی و پژوهشی در زمینه تاریخ انقلاب اسلامی را اعلام و پس از بررسی درخواست‌های پژوهشگران، این طرح‌ها را واگذار و پس از انجام هر پنج روز به صورت یک کتاب منتشر می‌کند.

همه این تحولات به همت روح‌الله حسینیان در مرکز اسناد انقلاب اسلامی رقم خورده است و برای آن مرحوم باقیات و صالحاتی بر جای گذاشته است. اما حسینیان که بود؟ از کجا آغاز کرد و چگونه به سمت ریاست مرکز رسید و از همه مهمتر اینکه مهمترین اثر تالیفی او در دوره‌ای که ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی را بر عهده داشت چه بود؟

خانواده روح‌الله حسینیان در یکی از قصبات میان‌آباد و شیراز سکونت داشتند. حسینیان پس از طی تحصیلات اولیه در زادگاهش در استان فارس، در سال ۱۳۴۹ وارد حوزه علمیه قم شد. آیت‌الله ملک‌زاده، از مشوقین وی در این راه بود.

حسینیان از سوی ملک‌زاده به مدرسه آیت‌الله گلپایگانی در خیابان صفائیه معرفی شد و در آنجا ثبت‌نام کرد. در مدرسه گلپایگانی مقدمات و اصول عقاید را فرا گرفت. او بعد از یک سال به مدرسه حقانی رفت. به گفته خودش، آیت‌الله جنتی اولین کسی بود که در مدرسه حقانی با او روبه‌رو شد. پس از قبولی در مدرسه حقانی و قبل از شروع تحصیل، آیت‌الله قدوسی با او مصاحبه و صداقت حسینیان را در پاسخگویی به سوالات تحسین کرده بود. با این حال او در مدرسه ولیعصر که مدیر آن آیت‌الله ربانی‌املشی بود، فراگرفتن دروس مقدماتی را از نو شروع کرد. حسینیان در مدرسه‌ی حقانی به مدت ۱۰ سال از محضر مراجع و استادانی چون آیت‌الله جنتی، شیخ یوسف صانعی و آیت‌الله فاضل لنکرانی بهره برد.

هادی کشاورز روزنامه‌نگار

روح‌الله حسینیان که بیشتر با رویکردهای اجرایی در حوزه‌های قضایی شناخته می‌شود، یک‌سویه پنهان نیز داشت که تحت لوای سوبیه سیاسی او پنهان مانده است. حسینیان یک پژوهشگر و نویسنده در حوزه اسلام سیاسی و همچنین تاریخ شیعه بود که آثار قابل توجهی در این حوزه به رشته تحریر درآورد. بیشتر این آثار در زمانی به تالیف درآمده که او ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی به مثابه قطب پژوهشی تاریخ انقلاب را بر عهده گرفت. مرکزی که به عنوان مؤسسه پژوهشی تاریخ انقلاب اسلامی ایران و به منظور جمع‌آوری اسناد و مدارک مربوط به نهضت امام خمینی (ره) جهت انجام تحقیقات مستند تاریخی و سندیت تدوین و نگارش تاریخ انقلاب اسلامی در سال ۱۳۶۰ فعالیت خود را آغاز کرد.

روح‌الله حسینیان در پائیز ۱۳۷۶ و پس از برکناری سیدحمید روحانی و تغییر هیئت امنای مرکز اسناد انقلاب اسلامی به ریاست این مرکز رسید. وی در این دوره با استناد به اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده دوران قبل از انقلاب اسلامی پیرامون برخی افراد و اشخاص به چاپ چندین جلد کتاب پرداخت. روح‌الله حسینیان در کسوت ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تحولی شگرف در این مرکز به وجود آورد. مرکز اسناد تحت ریاست حسینیان توانست نزدیک به یک میلیون و هفتصد هزار برگ سند نوشتاری، شصت هزار قطعه عکس، دویست هزار قطعه نگاتیو، بیست و سه هزار ساعت صدا و پانزده هزار ساعت تصویر، آرشیوی بسیار غنی از اسناد انقلاب اسلامی را جمع‌آوری کند. در نگاهی کلان‌تر سیاستگذاری بلندمدت این مرکز، تدوین و نگارش تاریخ انقلاب اسلامی است.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی سعی کرده تا با استفاده از آرشیو اسناد و کتابخانه بزرگ تخصصی تاریخ معاصر (حدود ۴۰ هزار عنوان کتاب)، آرشیو

درآمدی بر انقلاب اسلامی ایران

روح‌الله حسینیان
مرکز اسناد انقلاب
اسلامی

این کتاب در واقع یک دایره‌المعارف سیاسی و مبارزاتی علمای شیعی و خلاصه‌ای از کتاب‌های پنجگانه‌ی دانشمند فرزانه روح‌الله حسینیان در زمینه تاریخ نگاری انقلاب اسلامی است و هرکتاب تحت عنوان یک بخش در این مجلد آمده است.

چهارده سال رقابت ایدئولوژیک شیعه در ایران

مرکز اسناد انقلاب
اسلامی
۱۳۹۷

در بخش نخست این کتاب چهارده سال رقابت ایدئولوژیک شیعه در ایران به فساد اخلاقی و سیاسی و ناکارآمدی اقتصادی رژیم پهلوی اشاره شده است. نگارنده در بخش دوم موضوع ایدئولوژی‌سازی رژیم پهلوی و ایدئولوژی‌های مارکسیسم و ناسیونالیسم و عملکرد مارکسیست‌ها و ناسیونالیست‌ها را مطرح می‌سازد. در بخش پایانی، ایدئولوژی‌ها و مبارزات نیروهای مذهبی تحلیل شده است.

چهارده قرن تلاش شیعه برای توسعه و ماندن

مرکز اسناد انقلاب
اسلامی
۱۳۹۱

این کتاب به تشریح تلاش امامان و امت شیعی می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه رهبری شیعه، کار را با شیعیانی که از انگشتان یک دست تجاوز نمی‌کردند آغاز کرد و در مدت یک قرن و نیم، شیعه را از خطرهای نابودکننده، محافظت و در عین حال در سرتاسر جهان اسلام گسترش داد و شیعیان توانستند در اوایل غیبت چندین حکومت را تأسیس نمایند.